

Tehy ry
PL 10
00060 TEHY

Lausunto 29.3.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö
Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIOEUVOSTO
kirjaamo@stm.fi

Viite: STM006:00/2019, STM/137/2019

Tehyn lausunto koskien virkamiesmuistiota: Näkökulmia lääkehoitoon ja lääkkeiden jakeluun liittyvistä muutostarpeista. STM Raportteja ja muistioita 2019:5.

Virkamiesmuistiossa on kattavasti kuvattu lääkehoitoon ja lääkkeiden jakeluun liittyvät muutostarpeet seuraaville hallituskausille. Siinä on esitetty useita ratkaisuvaihtoehtoja kehittämistyön ja poliittisen päätöksenteon tueksi. Muistio antaa hyvän kokonaiskuvan lääkehoitoon ja lääkkeiden jakeluun liittyvästä toimintakentästä, kehittämistarpeista ja vaihtoehtoisista ratkaisuista. Kokaisuuden esittäminen arvoketjun muodossa on selkeä ratkaisu.

Tehy näkee tärkeänä, että lääkehoidon ja lääkkeiden jakelun kokonaisuutta kehitetään pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti, vaiheittain ja rationaalisen lääkehoidon kokonaisuuden periaatteiden mukaisesti. Tavoitteena tulee olla muistion mukaisesti järkevä lääkkeiden käyttö ja kustannusten hallinta. Kannatamme periaatetta, että lääkkeet ja apteekkijärjestelmä ovat osa terveydenhuoltoa. Sote- ja maakuntauudistuksen kaatumisesta huolimatta lääkehoidon ja lääkkeiden jakelun kansallinen kehittäminen vaativat kokonaisuutena hallittua ja pitkäjänteistä uudistamista.

Terveydenhuollon ammattihenkilöt tarvitsevat systemaattista ja säännöllistä täydennyskoulutusta lääkehoidon turvallisuuden varmistamiseksi niin perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yksiköissä kuin sosiaalihuollon sekä varhaiskasvatuksen yksiköissä, joissa toteutetaan lääkehoitoa. Osaaminen on varmistettava säännöllisin väliajoin. Osaamisen varmistamiseen tulee luoda kansallinen malli. Nyt se vaihtelee organisaatiokohtaisesti.

Virkamiesmuistion mukaan yhtenäinen ja yhteiskäyttöinen valtakunnallinen, sähköinen Lääkityslista on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2021. Tehy ry:n näkemyksen mukaan tämä on erityisen tärkeä uudistus, joka lisää lääkehoidon turvallisuutta. Näemme tämän priorisoitavana uudistuksena ja jos mahdollista, kansallinen Lääkityslista tulisi ottaa käyttöön jo aikaisemmin kuin vasta vuonna 2021.

Ikäihmisten avohoidon palvelujen lääkehoidon toteuttamisen kokonaisuus ja lääkitysturvallisuus vaativat pikaista kehittämistä. Valvovien viranomaisten tarkastuskertomukset alkuvuonna 2019 ovat nostaneet esille tehostetun palveluasumisen yksiköissä lääkehoitoon liittyviä epäkohtia ja vaaratilanteita. Epäkohtia on ollut mm. lääkehoitosuunnitelmiin, lääkehoitoon oikeuttaviin kirjallisiin lupiin sekä lääkkeiden annosteluun, antamiseen, säilytykseen sekä hävittämiseen liittyen.

Ikäihmisten hoidossa työskentelevien ammattihenkilöiden lääkehoidon osaamista pitää lisätä. Vanhusten lääkehoidon toteuttaminen on vaativaa lääkehoitoa, eikä ammatillisessa peruskoulutuksessa saatu lääkehoidon osaaminen ole usein riittävää. Osaamista tarvitaan esimerkiksi vanhusten lääkehoidon erityispiirteistä, monilääkityksestä sekä palliatiivisen ja saattohoitoon liittyvästä lääkehoidosta.

Palveluasumisyksikössä ei voida nykyainsäädännön mukaan varastoida lääkkeitä avohoidon akuutteja lääkitystarpeita varten. Asiakkaiden lääkkeet hankitaan henkilökohtaisilla lääkemääräyksillä avoapteekeista. Tämä aiheuttaa viivettä akuuttien sairauksien lääkehoidon aloittamisessa, esimerkiksi kipulääkkeiden ja antibioottien osalta. Myös saattohoidossa saatetaan tarvita nopeasti vahvoja kipulääkkeitä ja opioideja hyvän oireenmukaisen hoidon toteutuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriö tulee nyt pikaisesti selvittää, miten voidaan turvallisesti ratkaista palveluasumiseen liittyvät, akuutteja lääkitystarpeita koskevat haasteet sekä tehdä tarvittavat lainsäädäntämuutosehdotukset.

Pidämme tärkeänä lääkkeiden saatavuuden yhdenvertaista ja alueellista kattavuutta koko Suomessa, niin isoissa kaupungeissa kuin haja-asutusalueilla. Apteekkien palvelupisteitä tulee kehittää vastaamaan entistä paremmin kansalaisten muuttuviin tarpeisiin. Apteekkien palvelupisteiden lisääminen voi parantaa palveluiden alueellista saatavuutta, mikä on kannatettava asia. Kaikissa lääkkeitä toimittavissa palvelupisteissä pitää olla farmaseuttista osaamista, jolla varmistetaan tarvittava ohjaus ja neuvonta.

Emme kannata itsehoitolääkkeiden myynnin laajentamista apteekkien ulkopuolelle myyntilupamenettelyn kautta. Itsehoitolääkkeiden myyminen ilman asiakkaan neuvontaa ja ohjausta heikentää lääketurvallisuutta, lisää lääkehoidon riskejä sekä ja pahimmillaan johtaa epätarkoituksenmukaiseen lääkkeiden käyttöön.

Jokaisella lääkkeitä tarvitsevalla kansalaisella tulee olla varaa hankkia niitä taloudellisesta asemastaan riippumatta. Kenenkään lääkkeiden maksutaakka ei saa muodostua kohtuuttomaksi. Valtakunnallinen lääkekorvausjärjestelmä tulee säilyttää.

Lausunto on luettavissa kokonaisuudessaan: www.lausuntopalvelu.fi

Helsingissä 29.3.2019

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Mervi Flinkman, työvoimapolitiittinen asiantuntija, mervi.flinkman@tehy.fi p. 0400 968324